

1. PMĮ 5 straipsnio 3 dalies nauja redakcija ir jos apibendrintas paaiškinimas (komentaras).

„3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai šioje dalyje nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius viršija 10 žmonių ir (arba) mokestinio laikotarpio bendros pajamos viršija 300 000 eurų:

(pagal 2020 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

Komentaras

Pagal šios dalies nuostatas, PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytas lengvatinis 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifas netaikomas, kai PMĮ 5 str. 3 d. 1 - 4 punktuose nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų.

1) vienetams (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ar jo šeimos nariai yra ir kitų vienetų (individualių (personalinių) įmonių) dalyviai;

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai ir jeigu šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų. Tokios individualios įmonės, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai bei bendras šių individualių įmonių vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) šių įmonių bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija nustatytus dydžius, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifą.

2. PMĮ nenustatyta šeimos narių sąvoka, todėl šiuo atveju pagal PMĮ 2 str. 41 dalį reikia vadovautis Civiliniu kodeksu. Civilinio kodekso trečiojoje knygoje „Šeimos teisė“ nėra bendro šeimos narių sąvokos apibrėžimo, todėl šiuo atveju būtina atsižvelgti į teisinio reguliavimo tikslą ir reguliuojamų santykių ypatumus, nustatančius nario ryšį su šeima. Apibrėžiant dalyvio šeimos narius yra privalomos tokios sąlygos: giminystės ryšys ir (arba) gyvenimas kartu su dalyviu ir bendro ūkio tvarkymas. Atsižvelgiant į tai, dalyvio šeimos narys yra kartu gyvenantis sutuoktinis (sugyventinis), jų vaikai, pilnamečių vaikų sutuoktiniai (sugyventiniai), tėvai, vaikaičiai, jei jie kartu gyvena ir turi bendrą ūkį.

3. PMĮ 2 str. 6 dalyje nustatyta vieneto dalyvio sąvoka. Vieneto dalyvis apibrėžiamas kaip asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į vieneto turtą, arba asmuo, kuris neišsaugo nuosavybės teisių į vieneto turtą, bet įgyja prievolinių teisių ir (arba) pareigų, susijusių su vienetu.

1 pavyzdys

<p>Individualios įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y, ji yra tos įmonės savininkė. Individualios įmonės X 2021 mokestinių metų pajamos sudaro 120 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius yra 2,13 darbuotojai, o individualios įmonės Y 2021</p>
---

mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8,46 darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių 2021 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 10,59, t. y. 11 darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 270 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 10 darbuotojų, apmokestindamos 2021 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X 2021 mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y ir yra šios įmonės savininkė. Šios įmonės Y 2021 mokestinių metų pajamos - 100 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių 2021 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių įmonių bendros pajamos ir darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 Eur mokestinio laikotarpio pajamų, apmokestindamos 2021 metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės galės taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2) vienetams (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų) kituose vienetuose, ir vienetams, kuriuose vieneto (individualios (personalinės) įmonės) dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkas ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną kitame vienete valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ir jeigu šių vienetų, t. y. individualios įmonės ir vieneto, kuriame individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų), bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų metinių pajamų.

Taip pat, ši punkto nuostata taikoma tiems vienetais, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai, bei kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų.

Vadinasi, tos individualios įmonės bei vienetai, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai ir bei kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros pajamos viršija nustatytus dydžius, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

1 pavyzdys

Individualios įmonės savininkui priklauso UAB X 50 proc. akcijų, likusias 50 proc. UAB X akcijų valdo kartu gyvenanti individualios įmonės savininko duktė.

UAB X 2021 mokesčių metų pajamos - 250 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai, o individualios įmonės mokesčių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 4 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros mokesčių metų pajamos – 400 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendros mokesčių metų pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 300 000 Eur, apmokestinami 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X savininko šeimos nariai nėra kitų individualių įmonių savininkai, tačiau pats įmonės savininkas paskutinę 2021 metų mokesčio laikotarpio dieną valdo UAB Y 55 proc. akcijų, t. y. individualios įmonės X savininko kitame vienetuose turimos akcijos viršija 50 proc.

Individualios įmonės X 2021 metų mokesčio laikotarpio pajamos 50 000 Eur ir samdomų darbuotojų įmonė neturi, o UAB Y 2021 mokesčių metų pajamos - 100 000 Eur bei vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 150 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad individualios įmonės X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų (10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų), apmokestinami 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Individualios įmonės Y savininkas yra viešosios įstaigos (pelno nesiekiančios organizacijos) steigėjas ir vienintelis šios įstaigos dalininkas, t. y. individualios įmonės savininkui priklauso 100 proc. viešosios įstaigos dalininko kapitalo.

Individualios įmonės Y 2021 metų mokesčio laikotarpio pajamos 220 000 Eur ir vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius yra 5 darbuotojai, o viešosios įstaigos pajamos - 70 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 7 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 290 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2021 metais individualios įmonės Y ir viešosios įstaigos bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestinami 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3) vienetams, kuriuose tas pats dalyvis paskutinę mokesčio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetais, kuriuose tas pats dalyvis (akcininkas, narys ar pajininkas) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) bei jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X akcininkas A paskutinę 2021 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 52 proc. UAB X akcijų ir 60 proc. UAB Y akcijų, t. y. tas pats UAB X ir UAB Y akcininkas A valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X 2021 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 6 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 165 000 Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 100 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 265 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2021 metais UAB X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestindami 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2 pavyzdys

2021 metais rugsėjo mėnesį įsteigiama mažoji bendrija, kurios nariais yra gyventojai A ir B. Įnašai į mažąją bendriją yra gyventojas A – 52 proc., o gyventojas B – 48 proc. Taip pat, gyventojas A paskutinę 2021 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 51 proc. UAB X akcijų.

Mažosios bendrijos 2021 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai, pajamos – 35 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 40 000 Eur. Bendras mažosios bendrijos ir UAB X 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 75 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2021 metais mažosios bendrijos ir UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, šie vienetai, apmokestindami 2021 metų mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną, gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

UAB A yra tikrosios ūkinės bendrijos dalyvis, kurio įnašas į tikrąją ūkinę bendriją yra 60 proc. visų įnašų sumos. UAB A paskutinę 2021 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 90 proc. UAB X akcijų, t. y. tas pats dalyvis, - UAB A, paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. UAB X akcijų ir tikrosios ūkinės bendrijos įnašų.

Tikrosios ūkinės bendrijos 2021 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 190 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai, pajamos – 240 000 Eur. Bendras tikrosios ūkinės bendrijos ir

UAB X 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 430 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendros mokesčio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, t. y. 300 000 Eur, apmokestinant 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, tiek tikroji ūkinė bendrija, tiek UAB X negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui abu vienetai turi taikyti 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

4) vienetams, kuriuose tie patys dalyviai kartu paskutinę mokesčio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų).

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetams, kuriuose tie patys dalyviai (akcininkai, nariai ar pajininkai) paskutinę mokesčio laikotarpio dieną kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) bei jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir (arba) bendros mokesčio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir (arba) 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti, taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokesčių laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X du akcininkai A ir B paskutinę 2021 metų mokesčio laikotarpio dieną valdo po 30 proc. UAB X akcijų, t. y. kartu 60 proc., ir po 40 proc. UAB Y akcijų, t. y. abu akcininkai kartu paskutinę mokesčio laikotarpio dieną valdo 80 proc., ir tai sudaro daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X 2021 metų mokesčio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai, pajamos – 135 000 Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai, pajamos – 140 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 14 darbuotojų ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 275 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą apribojimą, tiek UAB X, tiek UAB Y apmokestinamos 2021 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną negali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

2021 metais įkuriama mažoji bendrija. Mažoji bendrija turi du narius – gyventojus A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.). Tačiau gyventojas A kartu su gyventoju B paskutinę 2021 metų mokesčio laikotarpio dieną kartu valdo 70 proc. akcijų UAB X, t. y. abu akcininkai kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų UAB X ir jiems kartu priklauso 100 proc. mažosios bendrijos įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos ir UAB X 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 200 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl tiek mažoji bendrija, tiek UAB X 2021 metų mokesčio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Mažoji bendrija X turi du narius gyventoją A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.), tačiau gyventojai A ir B taip pat yra mažosios bendrijos Y nariai, kurių įnašų dalys taip pat lygios – t. y. po 50 proc., t. y. gyventojai A ir B kartu paskutinę 2021 metų mokesčio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y 2021 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokesčio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl abi mažosios bendrijos 2021 metų mokesčio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2. PMĮ 30 straipsnio 2 dalies nauja redakcija ir šios dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 4 punkto pakeitimas:

„2. Nuostoliai dėl vertybinių popierių arba investicinių finansinių priemonių perleidimo perkeliama į kitus mokesčius metus, tačiau dengiami tik vertybinių popierių ir (arba) investicinių finansinių priemonių perleidimo veiklos pajamomis. Nuostoliai dėl vieneto, kuris įregistruotas ar kitaip organizuotas Europos ekonominės erdvės valstybėje arba valstybėje, su kuria sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis, ir kuris yra pelno mokesčio arba jam tapataus mokesčio mokėtojas, akcijų perleidimo kitam vienetui arba fiziniam asmeniui, jei akcijas perleidžiantis vienetas ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto arba jei akcijos buvo perleistos šio Įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje nurodytais reorganizavimo ar perleidimo atvejais, akcijų perleidimo kitam vienetui arba fiziniam asmeniui, jei akcijas perleidžiantis vienetas ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto akcijų, iš pajamų neatskaitomi ir į kitus mokesčius metus neperkeliama. Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo netaikoma tuo atveju, kai akcijas perleidžiantis vienetas jas perleidžia šias akcijas išleidusiam vienetui, o į nustatytus terminus dėl akcijų turėjimo neatsižvelgiama tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos dėl teisės aktų reikalavimų. Šioje dalyje vartojama sąvoka „akcija“ apima ir turimas teises į rizikos ir privataus kapitalo subjektų paskirstytojo pelno dalį.

(KEISTA: (pagal 2020 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. XIV-39 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2021 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

Komentaras

4. Pagal PMĮ 12 str. 15 punktą neapmokestinamos turto vertės padidėjimo pajamos už perleistas nustatytas sąlygas atitinkančias akcijas. Tais atvejais, kai dėl tokių akcijų perleidimo apskaičiuojami nuostoliai, šie nuostoliai neatskaitomi ir į kitus mokesčius metus neperkeliama.

Šios dalies nuostatos taikomos tokia tvarka:

4.1. Iš apmokestinamųjų vertybinių popierių pajamų neatskaitomi akcijų perleidimo nuostoliai, susidarę, kai:

- perleidžiamos Lietuvos vieneto, kuris yra pelno mokesčio mokėtojas, akcijos, **arba**
- užsienio vieneto, kuris yra pelno mokesčio ar jam tapataus mokesčio mokėtojas, įregistruotas ar kitaip organizuotas Europos ekonominės erdvės valstybėje arba valstybėje, su kuria sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis (toliau – užsienio vienetai), akcijos, **ir**

- akcijas perleidžiantis vienetas tame vienete, kurio akcijas jis perleidžia, turėjo daugiau kaip 10 proc. balsus suteikiančių akcijų ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų, **arba**

- jei akcijos buvo perleistos PMĮ 41 straipsnio 2 dalyje nurodytais reorganizavimo ar perleidimo atvejais, akcijas perleidžiantis vienetas ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto akcijų, **ir**

- akcijos perleidžiamos kitam vienetui ar fiziniam asmeniui.

Į šioje dalyje nustatytus akcijų išlaikymo terminus neatsižvelgiama tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos dėl teisės aktų reikalavimų.

Šioje dalyje perleidžiamoms akcijoms ir tas akcijas perleidžiantiems vienetais nustatytos sąlygos yra analogiškos kaip PMĮ 12 str. 15 punkte (žiūrėkite PMĮ 12 str. 15 punkto komentarą).

Pavyzdys

2016 m. kovo 23 d. akcinė bendrovė „A“ (toliau - bendrovė „A“) nuosavybės teise už 800 000 Eur įsigijo 10 000 vnt. uždarnosios akcinės bendrovės „B“ (toliau - bendrovė „B“) akcijų, kurios sudarė 11 proc. šios bendrovės balsų teisę suteikiančių akcijų ir už 100 000 Eur įsigijo 1000 vnt. uždarnosios akcinės bendrovės „C“ (toliau - bendrovė „C“) akcijų, kurios sudarė 15 proc. šios bendrovės balsų teisę suteikiančių akcijų.

2020 m. balandžio 27 d. bendrovė „A“ pardavė visas bendrovės „B“ akcijas už 700 000 Eur. Kadangi bendrovė „A“ ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 proc. bendrovės „B“ balsų teisę suteikiančių akcijų, todėl 100 000 Eur (700 000 Eur – 800 000 Eur) akcijų perleidimo nuostoliai galėtų būti atskaitomi iš mokestiniu laikotarpiu uždirbtų apmokestinamųjų vertybinių popierių perleidimo pajamų. Tarkime, kad tais pačiais metais bendrovė „A“ pardavė kitų - trumpalaikių ir ilgalaikių vertybinių popierių, kurių pardavimo pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms (t. y. netaikomas PMĮ 12 str. 15 punktas) ir iš tokių vertybinių popierių perleidimo apskaičiavo 80 000 Eur turto vertės padidėjimo pajamų. Apskaičiuojant bendrovės „A“ 2020 m. mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, iš apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo 80 000 Eur pajamų sumos gali būti atskaitomas 80 000 Eur nuostoliai, patirti dėl minėtų bendrovės „B“ akcijų perleidimo. Likusi 20 000 Eur dydžio akcijų perleidimo nuostolių dalis iš pajamų neatskaitoma ir kitus mokestinius metus neperkeliama.

2021 m. sausio 10 d. bendrovė „A“ pardavė visas bendrovės „C“ akcijas už 60 000 Eur. Kadangi bendrovė „A“ ne trumpiau kaip 2 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 10 proc. bendrovės „C“ balsų teisę suteikiančių akcijų, todėl 40 000 Eur (100 000 Eur – 60 000 Eur) akcijų perleidimo nuostoliai iš pajamų neatskaitomi ir į kitus mokestinius metus neperkeliama. Tarkime, kad tais pačiais metais bendrovė „A“ pardavė kitų - trumpalaikių ir ilgalaikių vertybinių popierių, kurių pardavimo pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms (t. y. netaikomas PMĮ 12 str. 15 punktas) ir iš tokių vertybinių popierių perleidimo apskaičiavo 100 000 Eur turto vertės padidėjimo pajamų. Apskaičiuojant bendrovės „A“ 2021 m. mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, nuostoliai, patirti dėl minėtų bendrovės „C“ akcijų perleidimo (40 000 Eur), iš apmokestinamųjų vertybinių popierių turto vertės padidėjimo 100 000 Eur pajamų sumos neatskaitomi ir į kitus mokestinius metus neperkeliama.

4.2 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo netaikoma tuo atveju, kai akcijas perleidžiantis vienetas jas perleidžia šias akcijas išleidusiam vienetui (pvz., akcinei bendrovei įsigyjantčiai savo akcijas, investicinei kintamojo kapitalo bendrovei jos dalyvio reikalavimu akcijas išperkant) arba akcijų anuliovimo atveju.

4.3 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo taip pat netaikoma likviduojamo vieneto dalyvio nuostoliams, pripažįstamiems pagal PMĮ 45 str. 2 dalį, taip

pat vieneto dalyvio nuostoliams, susidariusiems dėl akcijų anuliovimo mažinant to vieneto įstatinį kapitalą (žr. PMĮ 45 str. 2 dalies komentarą).

4.4 Šioje dalyje nurodyta taisyklė dėl nuostolių neatskaitymo ir neperkėlimo taikoma, ir tais atvejais, kai perleidžiamos turimos teisės į rizikos ir privataus kapitalo subjektų paskirstytinojo pelno dalį.“

3. PMĮ 30 straipsnio 4 dalies nauja redakcija ir šios dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 1 punkto pakeitimas:

„4. Mokestinio laikotarpio nuostolius, išskyrus nuostolius dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo (ne finansų įstaigų) ir nuostolius dėl turto naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn, apskaičiuotus pagal šio Įstatymo 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę, galima perkėlinėti neribotą laikotarpį, tačiau toks perkėlimas nutraukiamas, jeigu vienetas nebetęsia veiklos, dėl kurios šie nuostoliai susidarė, išskyrus atvejus, kai vienetas veiklos nebetęsia dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių. Šioje dalyje nurodytų perkeliamų atskaitomų mokestinių nuostolių, išskyrus mokestinius nuostolius vienetų, kurių apmokestinamasis pelnas pagal šio Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas apmokestinamas taikant 5 procentų mokesčio tarifą, suma negali būti didesnė kaip 70 procentų mokesčio mokėtojo mokestinio laikotarpio pajamų, apskaičiuotų iš pajamų atėmus neapmokestinamąsias pajamas, leidžiamus atskaitymus ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus, išskyrus ankstesnių metų mokestinių laikotarpių nuostolius.

(KEISTA: 2019-12-17, įstatymu Nr. [XIII-2694](#) (nuo 2020 01 01)), taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2020 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pelno mokestį)

Komentaras

1. Įprastinės veiklos nuostolius (toliau – veiklos nuostoliai), taip pat finansų įstaigų nuostolius dėl vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių (toliau – VP) perleidimo, galima perkėlinėti į kitus mokestinius laikotarpius neribotą laiką (ankstesniais mokestiniais laikotarpiais susidarę veiklos nuostoliai ir finansų įstaigų nuostoliai dėl VP perleidimo, kurių perkėlimo terminai iki 2008 m. prasidėjusio mokestinio laikotarpio nepasibaigė, vieneto pasirinkimu taip pat gali būti perkeliama į kitus mokestinius laikotarpius neribotą laiką).

Finansų įstaigos sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme (toliau – FIĮ). Pagal šį įstatymą finansų įstaiga tai – finansų įmonė arba kredito įstaiga (kaip jos apibrėžtos FIĮ). Finansų įstaigomis nelaikomi informuotiesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai ir tik šiuos subjektus valdančios valdymo įmonės.

Vienetai, įskaitant finansų įstaigas, apskaičiuodami apmokestinamąjį pelną, perkeliamus VP perleidimo nuostolius gali atskaityti tik iš kitais mokestiniais laikotarpiais gauto VP perleidimo pelno (žr. PMĮ 30 straipsnio 2 dalies komentarą).

Vienetai, apskaičiuodami apmokestinamąjį pelną, perkeliamus nuostolius dėl turto naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn, apskaičiuotus pagal PMĮ 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę, gali atskaityti tik iš kitais mokestiniais laikotarpiais gauto pagal PMĮ 5 straipsnio 9 dalyje nustatytą formulę apskaičiuoto apmokestinamojo pelno (žr. PMĮ 30 straipsnio 2-1 dalies komentarą).“

4. PMĮ 12 straipsnio 15 punkto apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 13 punkto pakeitimas ir 14 punkto panaikinimas (komentarų 15-17 punktus atitinkamai laikyti 14- 16 punktais):

„13. Jei komentuojamame punkte nustatyta tvarka (nustatytomis sąlygomis) perleidus akcijas apskaičiuojami nuostoliai, tai, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, šie nuostoliai neatskaitomi (žr. PMĮ 30 str. 2 dalies komentarą).“